

OBDUKTIO, MIKROBIOLOGINEN

Pt-Obd-4, 4072

Tiedustelut: Vainajien säilytykseen ja luovutukseen liittyvät kysymykset: Obduktion toimisto, puh. 017-173487.
Oikeuslääketieteellisiin avauksiin liittyvät kysymykset: THL Kuopion obduktiokoordinaattori, puh. 029 524 8020.

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri Elina Pirinen (puh.044- 7113476, elina.pirinen@kuh.fi), obduktiopreparaattorit, puh. 017-173487, ja klinikkaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Kuolemansyyn selvitys ja tautien aiheuttamien elinmuutosten tutkiminen liittyen infektioautiin.

Lähet: Mikrobiologisesta obduktiosta ilmoitetaan välittömästi obduktiotoimistoon ja obduktiopreparaattoreille. Ruumiinavauspyyntö tehdään mahdollisimman nopeasti.

KYSin yksiköt: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Aluepatologian asiakkaat tekevät pyynnön omaan tietojärjestelmäänsä.

Muut asiakkaat käyttävät ruumiinavauslähetelomaketta (KYS 86240-6M, käytössä myös KYSissä varajärjestelmänä). KYSin ulkopuolelta tulevien vainajien lähete, sairauskertomusmerkinnät, jotka on tehty riittävällä laajuudella.

Ruumiinavauspyynnön tulee sisältää keskeiset tiedot anamneesista (infektioauti), tehdyistä tutkimuksista, annetuista hoidoista ja kliiniset diagnoosit. Kliininen kuoleman mekanismi ja kliinikon kuolinsyyehdotukset on mainittava.

Lääketieteellinen ruumiinavaus edellyttää aina, lain mukaan, lupaa ja suostumusta lähiomaiselta. Lupatieto on merkittävä läheteeseen. Vastuu luvan pyytämisestä on obduktion pyytäjällä. Jos hoitanut lääkäri haluaa itse osallistua obduktiodemonstraatioon, siitä on ilmoitettava läheteessä (lääkäriin nimi ja puhelinnumero).

Vainajan säilytys: Vainaja tulee säilyttää asianmukaisissa kylmätiloissa. KYSin yksiköt liittävät pyyntölapun vainajan mukaan. Vainaja varustetaan tunnistusrannekkeella.

Menetelmä: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri suorittaa ruumiinavauksen mahdollisimman nopeasti, viimeistään kahden vuorokauden kuluessa kuolemasta. Jos kuolemasta on kulunut yli kaksi vuorokautta, ei mikrobiologista obduktiota kannata enää tehdä, mutta mikrobiologisia näytteitä voidaan vielä ottaa tavallisessa obduktiossa (**Pt-Obd-1, 4069**).

Ruumiinavauksen yhteydessä otetaan vakioidut kudokset mikroskooppista tutkimusta varten. Makroskooppisia löydöksiä tallennetaan valokuvaamalla. Tarvittaessa näytteitä otetaan myös muutosalueista. Tarvittavat näytteet lähetetään bakteriologialle ja virologialle.

Kudokset valmistetaan parafiinileikkeet. Kudokset värjätään värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäksiä (immunohistokemia) että erikoistutkimuksia patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

- Tulkinta:** Ruumiinavauksesta annetaan makroskooppinen lausunto. Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lopullisen lausunnon, johon patologisanatomiset diagnoosit (PAD) tekstiosana että taulukkoina.
- Virhelähteet:** Heti kuoleman jälkeen alkava kudoshajoaminen voi vaikeuttaa ruumiinavauslöydösten tulkintaa. Tämän vuoksi ruumiinavausaika on tilattava mahdollisimman nopeasti ja vainaja pitäisi siirtää kylmätiloihin pian kuolemansa jälkeen.
- Tekotiheys:** ma-pe aamupäivät
- Tulos valmiina:** Makroskooppisen tutkimuksen lausunto 2 arkipäivän sisällä ruumiinavauksesta. Histologiaan perustuva mikroskooppinen lisälausunto 2 kuukauden kuluessa. Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve. Hoitava lääkäri voi tiedustella löydöksiä avauksen tehneeltä patologilta. Hoitava lääkäri kertoo ruumiinavauksen löydökset omaisille; patologian osasto ei voi antaa kyseisiä tietoja. Avauksen ajankohdasta ilmoitetaan (KYSissä) lähettävään yksikköön, jotta klinikolla olisi mahdollisuus perehtyä makroskooppisiin löydöksiin. Avauksen jälkeen obdusentti toimittaa lähettävälle lääkärielle makroskooppisiin löydöksiin perustuvan ruumiinavauspöytäkirjan hautausluvan kirjoittamista varten, jos lopullisten diagnoosien varmistamiseksi tarvitaan mikroskooppitutkimus. Mikroskooppinäytteiden tutkimuksen valmistuttua toimitetaan lähettävälle lääkärielle vielä se osa ruumiinavauspöytäkirjaa, johon on merkitty myös lopulliset ruumiinavausdiagnoosit.
- Laatija, päivä:** Elina Pirinen, Satu Remes, 24.8.2020
- Hyväksyjä, päivä:** Vesa Kärjä, 31.8.2020
- Päivitetty, päivä:** Vesa Kärjä, Elina Pirinen, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain T343.